

Profesor Keller je překvapen, že jsme se vůbec dožili letošních Vánoc. U Fialy pochybuje o soudnosti

- CZ24 News | 26. prosince 2022

Z DEŠTĚ POD OKAP „Mluva obejdy z hospody čtvrté cenové skupiny.“ Známy sociolog, profesor Jan Keller, tepe nejen ministra zahraničí, ale zamýšlí se i nad soudností premiéra. „Vlastně mne nejvíce překvapilo, že v době, kdy se stále hlasitěji řinčí zbraněmi a kdy se vedou patrně vážně míněné úvahy o použití jaderných zbraní, jsme se vůbec dožili ještě jedněch Vánoc,“ říká. Prognózami na příští rok nechce lidem kazit Vánoce. Přesto: „Říct v této situaci, že všichni si tak trochu pohoršíme, je buďto projevem neobyčejného ignorantství, anebo neskutečného cynismu.“

Je to právě rok, co jste komentoval své rozladění ze sestavy nové vlády. Prezident Miloš Zeman měl stejně jako vy výhrady vůči ministrovi zahraničí Lipavskému. Doplnil si za rok podle vás vzdělání a jakpak se nám Lipavský celkově vybarvil?

Někteří lidé prostě jsou a zůstanou nevzdělatelní, ani dnešní pedagogika se svými rozvinutými metodami s tím nic nenadělá. Spory se mohou vést jen o to, zda je to způsobeno dědičnou výbavou, anebo nevhodným prostředím, v němž vyrůstali. Pan Lipavský pronesl nedávno něco v tom smyslu, že Rusko potřebuje dostat na budku. Bez ohledu na to, co si kdo myslí o válce na Ukrajině, tohle v žádném případě není řeč šéfa diplomacie, tohle je mluva obejdy z hospody čtvrté cenové skupiny.

Když nastupovala nová vláda, říkal jste, že „neočekáváte nic“. Přesto, nedokázala vláda ještě trochu překvapit?

Vláda předvádí přesně to, co jsem očekával. Překvapivý může být snad jenom způsob, jakým toto „nic“ dokáže prezentovat. Ta sebechvála je hodně nevkusná a byla by jenom směšná, pokud by se za ní neschovávala obrovská bezradnost těch, kdo jsou momentálně nahoře, a neméně velká nejistota těch, kdo se na to všechno musejí zdola dívat. Pan premiér před několika dny oznámil, že jeho vláda úspěšně provedla zemi krizí a nyní chystá reformy, které budou její úspěch korunovat.

Řekl to shodou okolností zrovna v době, kdy jsme se od odborníků dozvěděli doslova toto: „Nejpravděpodobnějším scénářem tak je, že Češi v příštích letech přijdou o značnou část své kupní síly. Ceny se přiblíží západním státům, ale mzdy to budou teprve dohánět. Společensky nepřijatelnější cena za inflaci je konfiskace úspor velké části populace.“ Jestliže je premiér schopen něco takového vydávat za úspěch své vlády, lze pochybovat o jeho soudnosti.

Poté, co se země začala dostávat z covidové pandemie, přišla válka na Ukrajině. Vzpomínám si, že jste se určitou dobu nechtěl k dění ani vyjadřovat, ale pak jste podal pomocnou ruku v boji proti dezinformacím manuálem k nastartování akce „Udej se sám!“ Jak vzpomínáte na únor a březen 2022?

Byl to začátek šoku, který pak trval po celý rok a dosud neskončil. Nevěřil jsem, že k válce dojde. A dodnes nemohu uvěřit tomu, co prozradila bývalá německá kancléřka Angela Merkelová ve svém rozhovoru pro list Die Zeit. Řekla, že Minské dohody nebyly pokusem o nastolení míru, ale měly za cíl poskytnout kyjevskému režimu více času na posílení armády a přípravu na rozsáhlou válku. To do budoucna znamená, že každá další mírová dohoda může být nejspíše jen způsobem, jak získat čas

pro konflikt ještě obludnější. Jak si v této situaci permanentního lhaní z míst nejvyšších chcete dělat nějaké plány do budoucna? Jak chcete někomu ještě vůbec v něčem důvěřovat? Jsme na cestě k civilizační krizi a politici se předhánějí v tom, kdo z nich na této cestě najde nejrychlejší zkratku. To není dobré znamení.

Za uplynulý rok už řada lidí pocítila změnu životního standardu, některé žene krize do chudoby, další enormně bohatnou. Byli jsme svědky řady demonstrací proti chudobě. Jak dlouho si myslíte, že tento stav potrvá?

Abych se vrátil k dezinformacím, které bez jakýchkoliv zábran šíří pan premiér. Proslul mimo jiné prohlášením, že v této krizi zchudneme tak trochu všichni. Je to naprosto evidentní nepravda. Zlomek společnosti na této krizi vydělá, budou si rozdělovat prémie a mimořádné odměny. Samotní politici si uprostřed krize skokově zvyšují příjmy. Nejnižší příjmové kategorie budou mít problém, jak přežít. V naší zemi jsou poměrně početné skupiny lidí, kteří žijí ne příliš daleko nad prahem chudoby. Tito lidé se do chudoby propadnou, zatímco dosavadní střední vrstvy zaujmou jejich místa. Říci v této situaci, že všichni si tak trochu pohoršíme, je budto projevem neobyčejného ignorantství, anebo neskutečného cynismu.

Letošní komunální volby vyhráli hlavně nezávislí kandidáti, dařilo se i lidovcům. Jak zpětně hodnotit komunální volby?

V komunálních volbách už tradičně vyhrávají lidé, kteří jsou známi svému okolí a nejsou vnímáni primárně skrze svoji stranickou příslušnost. Odtud úspěch nezávislých kandidátů. Pro lidovce to platí dvojnásob. Je velký kontrast mezi jejich úspěšností v místním měřítku a trvale nízkými preferencemi v průzkumech, které ukazují, že by se, podobně jako strana TOP 09, v příštích volbách nedostali do Sněmovny.

Ted' nás čekají začátkem roku prezidentské volby. Koho budete volit a z jakého důvodu?

K volbám nakonec půjdu, i když se čím dál více domnívám, že by naší zemi slušelo, pokud by obsazování funkce prezidenta na nějakou dobu pozastavila. Přiznali bychom tím sami sobě, že je v podstatě pokrytectvím slavnostně volit hlavu státu, který postrádá ekonomickou, politickou, diplomatickou i vojenskou suverenitu. K volbám půjdu jen proto, abych si nemusel vyčítat, že nesu také svoji miliontinu viny za to, že se na Hrad dostane buď muž, který je schopen vydávat nestydatost a hroší kůži za mimořádnou psychickou odolnost, anebo žena, která zatím stihla jen neosvědčit se v řadě nižších funkcí.

Kampaň zatím probíhá naprosto v klidu, až na některé hlasité odpůrce Andreje Babiše. Tento trend jistě bude pokračovat i dál přes Vánoce, kdy uvidíme prezidentské kandidáty u vánočního stromku nebo jak pečou cukroví. Kdy si myslíte, že kampaň přitvrdí? Myslíte si, že se může těsně před volbami objevit nějaká kauza, která by celý trend změnila?

Kampaň probíhá zcela standardně, tedy jako divadlo především pro lidi, kteří nesledují soustavněji politiku, nejsou kmenovými fanoušky žádné z politických stran a k jiným volbám často vůbec nechodí, protože si od nich nic neslibují. Každý z hlavních kandidátů potřebuje utratit svých čtyřicet až padesát milionů korun, které mu darovali většinou sponzoři, jimž se dost dobře nemůže necítit být zavázán. A tak se budou předhánět v pečení cukroví a pózování u vánočního stromku a budou rádi, že jim nikdo z mainstreamových médií přitom nebude klást nepříjemné otázky. Nebude se jich třeba ptát, zda si skutečně myslí, že i muži potetovaní hákovými kříži hájí naše nejvyšší hodnoty.

Pane profesore, co nebo kdo vás nejvíc letos překvapil?

Vlastně mne nejvíce překvapilo, že v době, kdy se stále hlasitěji řinčí zbraněmi a kdy se vedou patrně vážně míněné úvahy o použití jaderných zbraní, jsme se vůbec dožili ještě jedné Vánoc.

Energetická krize, inflace, potravinová krize, migrační krize... Dokážete si představit, jak bude vypadat rok 2023?

Dokážu, ale nechci nikomu kazit svátky. Naděje je v tom, že vždy existují i méně nepříznivé možné scénáře. Když se zpětně dívám na prognózy na slovo vzatých odborníků, vybavuje se mi scéna z jedinečného filmu Fantom Morrisvillu. Poté, co nevěsta, lady Clarence Hamiltonová (Květa Fialová) na svatbě v důsledku silného šoku omdlela, vyslovil ošetřující lékař (František Filipovský) zhruba tuto diagnózu: „Během pěti minut bude zase naprosto v pořádku. V opačném případě si poleží nejméně tři týdny“. Z toho vidíme, že ani v době vysoké nejistoty nejsou povzbudivé scénáře zcela vyloučeny.

Přesto, mohu, pane profesore, požádat na závěr o přání našim čtenářům do roku 2023?

Aby se každému v naší zemi (snad jen s výjimkou některých prezidentských kandidátů a kandidátek) splnilo jejich největší přání.

ZDROJ: PL